

DISCURSOS

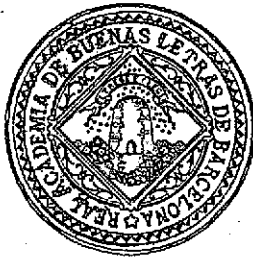
LEÍDOS EN LA

REAL ACADEMIA DE BUENAS LETRAS
DE BARCELONA

EN LA SOLEMNE RECEPCIÓN PÚBLICA DE

D. JOSÉ M.ª LÓPEZ-PICÓ

EL DÍA 30 DE MAYO DE 1948

BARCELONA
IMPRESA ALTÉS
1948

DISCURSOS
LEÍDOS EN LA SOLEMNE RECEPCIÓN PÚBLICA DE
J. M.ª LÓPEZ-PICÓ

DISCURSOS

LEÍDOS EN LA

REAL ACADEMIA DE BUENAS LETRAS
DE BARCELONA

EN LA SOLEMNE RECEPCIÓN PÚBLICA DE

D. JOSÉ M.ª LÓPEZ-PICÓ

EL DÍA 30 DE MAYO DE 1948

BARCELONA
IMPRESA ALTÉS
1948

A LA
REAL ACADEMIA DE BUENAS LETRAS

Senyors Acadèmics:

M'heu cridat. Escolto la veu i obeeixo. Aquesta és la interpretació, en profunditat i en moviment, de la meua presència ací. Magnanimitat vostra i fidelitat meua. El secret de totes les vocacions. I no altra cosa sinó una vocació, a la qual tot es subordina, és el secret dels servidors de la Poesia. Com a tal m'assenyaleu en conferir-me la vacant del poeta Francesc Matheu. Honor feixuc de vasta significació.

El meu illustre antecessor, en la salutació d'ingrés a l'Acadèmia definia, amb reverencial acatament a la tradició, el daler de la continuïtat i la convergència dels temps a enaltir el que la nova generació fecunda proclama a les envistes d'una maduresa trèmula, encara, de l'obra somniada i no gens feixuga de l'obra realitzada.

Deia el senyor Francesc Matheu:

... ..
*En mi sento que vinc dels pares i dels avis;
que de llur franc parlar duc la mel en los llavis
i la força en el cor.*

*Als dictats de llur seny tot temps ha donat aula
i sé per llurs dictats que és d'argent la paraula
i un bon silenci és d'or.*

*Aquí feien aplec en aquells remots dies
els egregis varons, les nobles fesomies
de mos Mestres primers;*

*aquells que per lliçó llur exemple donaren
que del nou ideal los camins afressaren,
los nostres devaners.*

... ..
*Si sou vells els heu vist sentats entre vosaltres.
Mestres ho foren tots. Mes per damunt dels altres
s'alça una trinitat.*
... ..

Fixem-nos que si el poeta ha localitzat la primera
embranzida que obrí els camins de l'ideal, de seguida,
amb felicitat inspiració esbargidora i amb justa penetra-
ció sintètica defineix l'alenada d'aquesta trinitat del
mestratge rector d'unitat de destinació universal:

... ..
*que si En Milà era llum, En Balaguer era flama
i l'Aguiló era foc.*
... ..

i es vincula, ell mateix, a aquesta suprema unitat i ens
encoratja tots a no desmentir-la:

... ..
*I sentint en mon pit ressonar la corrandà
que fan aquelles veus venint de l'altra banda
de la vida present*

*us diré, en veritat, com en fe de notari
lo que diuen les veus eixides de l'ossari
com veus de testament.*

*Estimeu la ciutat i la terra nostrada;
feu-la creixe i florir, feu-la forta i granada
torneu-li el senyoriu.*

*Prepareu l'avenir; sigueu del vostre segle
i estudeu lo mort com una norma o regle
per ordenar lo viu.*
... ..

Fixem-nos encara que el poeta no invoca la supervivència del pintoresc local ni cap mena de falsa activitat improvisada, sinó el senyorívol daler de fer créixer, florir i fruitar la continuïtat. Bé podia fer-ho així ell que fou l'ànima dels Jocs Florals en la seva més pura essència renovellada dins la qual en memorables diades aplegà tota la representació dels diversos accents de l'àmplia espanyolitat que amb igual noblesa serviren, com ell, Ventura Ruiz Aguilera, i Rosalía de Castro, posem per cas.

El senyoriu de Francesc Matheu no era un exercici de polidesa o una galania retòrica. Era la real i reial adequació de tota la seva vida al triple lema del seu ideal amb tan folgada mida i tan principesca naturalitat que no sembla desavinent, en recordar-ne diverses circumstàncies, recordar també el que amb referència al regisme plural dels Reis Catòlics diu el seu cronista Fernando del Pulgar:

«aunque la necesidad tenía apartadas las personas, el amor tenía juntas las voluntades»; o bé: «Conformáronse tanto que parecían tener una voluntad que miraba en dos cuerpos».

Ni en els moments de més descoratjadora contradicció no desertà mai el Mestre dels rengles d'honor al servei del seu lema:

*He sentit dir que un poble a la gran guerra
va veure l'enemic a dins de casa
i en runa i profanada la Parròquia
que la gent hi esclatava en plors i queixes;
que tot eren exclams; que no tindrien
mai més Parròquia; i que el rectò els parlava:
«No ploreu; sieu forts, tingueu espera,
» se n'han endut els calzes, les càmpanes
» però la fe no se l'han pas endut.*

» *I escolteu el que us dic; No és la Parròquia*
» *que fa la fe; escolteu-me i enteneu-me:*
» *És la Fe la que aixeca les Parròquies».*

... ..

L'Amor i la Fe garantia de pàtria en operant milícia d'unitat. L'obra personal de Francesc Matheu confirma aquesta eficàcia de les seves activitats públiques als Jocs Florals, a l'Editorial de la Il·lustració Catalana i a la seva convivència acadèmica amb els seus companys i col·legues de Bones Lletres. Ell presideix el trànsit d'una llengua invocativa a l'articulació lírica; de l'enyor abstracte a l'esperança concreta; del sentiment a la Idea i de la Idea a la responsabilitat, que tot això significa el seny, net d'embriaguesa, amb el qual contemplà en marxa aquella tradició que el Bisbe Torras i Bages beneí com el patrimoni irrenunciable de tots nosaltres.

Ell, Mestre en Gai Saber, que de la pública consagració dels Jocs Florals de Barcelona no havia volgut, aleshores que fou celebrat el cinquantenari, sortir-se de l'estricta mida dels tres premis ordinaris — dues Flors Naturals i una Englantina d'or i argent —, en legítim recompte d'animador podia valorar-ne la transcendència amb l'esclat del guany individual dels altres i el ressò col·lectiu d'aquell guany en el desenvolupament de les nostres lletres, obert, abans de la restauració dels Jocs l'any '59, per la vint-i-cinquena que inicià l'any '33 l'Oda a la Pàtria de l'Aribau i es fa gràvida per obra del vell Rubió i continuat, després de la restauració dels Jocs Florals (quan l'escola catalana que en temps de Cabanyes el poeta sense llengua, segons dir de Menéndez Pelayo, es debatia amb aquesta orfanesa d'autenticitat expressiva) per la genial desamortització de totes les possibilitats del nostre llenguatge la glòria de la qual escaigué a Mossèn Cinto; pel destriament de les essencialitats passionals primàries que escaigué a Guí-

merà i per la incorporació del sentit mític de la natura i de les abstraccions de l'esperit a la poesia que escaigué a Maragall.

La cronologia d'aquestes efemèrides espirituals correspon a les dates del calendari de la creixença de la participació del poeta en l'endegament de les activitats culturals més addients als beneficis collectius de cada etapa. I ni un sol moment fou oblidat el deure de col·laboració enaltit per la reverencialitat jeràrquica que si deixava una mica a l'ombra la figuració personal del Mestre Francesc Matheu, coronava la seva autenticitat vocacional amb una convicció com aquella que podia consignar al seu *Diari íntim* el poeta Ramuz l'any 1902:

— «...No demano ni riqueses ni honors; m'aconcento de la inseguretat; accepto una vida pobre; però, almenys, que pugui expressar-me totalment, que les coses vivents en mi surtin vives dels meus llavis; que la bellesa em trobi cada dia més a punt de lloar-la...» (no transcriu un text. Esmento de memòria, el record d'una lectura feta temps ha).

No demanar res i sacrificar-ho tot al servei de l'ideal. La bellesa hi'n fou agràida i si d'ella podia invocar en LO RELIQUIARI... *la mà secreta que desclou la rosa*, a la seva intimitat podia escaure el comentari de la poesia a l'ADÀGIO DEL CLAR DE LLUNA DE BEETHOVEN, PER VIDIELLA:

*Immensitat serena,
vesllum d'eternitat, santa harmonia,
de pau l'ànima plena
en ta quietud profunda s'extasia.*

i fins la presència física del poeta, a casa o al carrer, a la Llibreria Verdaguer o al Consistori dels Jocs Florals, a les penyes literàries del Continental o a la Direcció de la Il·lustració Catalana, arreu, arreu no sa-

briem evocar-la; sinó associada amb la frase (entre música i perfum) de l'Amadeu Vives: *Flor de lleialtat*.

El seient de Francesc Matheu que ara l'Acadèmia m'ha fet l'honor de conferir-me, a ell li vingué de Francesc Ubach i Vinyeta, el qual el tenia de l'Adolf Blanch, saludat en benvinguda l'any 88 per Josep Coroleu el de les Memòries d'un menestral de Barcelona. ¡Quin lligam i com obliga el meu respecte l'exemple d'una tradició de fidelitat! Només goso dir-vos que m'aplicaré a seguir-ne la llum; i que procuraré voler les coses a poc a poc i sempre, perquè — la notació és de Chateaubriand —, no hi ha res que resisteixi aquesta acció de tots els moments. Repassem les colleccions de la *Il·lustració Catalana*, dels quaderns de *Lectura Popular* i de *Catalana*; de les obres completes de Mossèn Cinto; Emili Vilanova, Narcís Oller, Marian Aguiló, Costa i Llobera, Marian Vayreda, Miquel S. Oliver, Joan Alcover. De la glòria dels altres, s'exalta la fidelitat de Francesc Matheu. D'ella i de tots vosaltres que n'éreu companys, aspiro a ésser-ne deixeble joïós i perdonat del dubte de Gracian retret per Azorín: *No todo lo que se prosigue se adelanta*, però també alligonat per la màxima de Tàcit retreta en versos de Corneille:

«*Qui peut tout ce qu'il veut; veut plus que ce qu'il doit*».

... ..

La continuïtat del mestratge de les Bones Lletres, com més sigui fidel al seu país, més eixamplarà la unitat suprema de la nostra consciència catòlica. El destí universal de l'home porta l'encuny de la seva ciutat. Si el cosmopolitisme rebutja tota mena de particularismes, cal que nosaltres en fem integració local i concreta de l'esperit de pàtria. Oposem, com fa Maurras, a les dissociacions luteranes la integració sanitària de Mistral.

Mistral és dels nostres i amb ell respirem la familiaritat llatina i la glòria. A l'igual que amb Francesc

Matheu. No pas enduts per la folia de crear-ho tot.
Però tampoc trabats pel mimetisme de continuar-ho tot.

Que mai més, en cap hora nova no ens convingui
aquest plany d'Octavi Saltor en els moments més tràgics
que hàgim viscut:

*Hem sentit el renill d'un corser immortal,
hem vibrat del frisar d'una innúmera lluita,
hem donat acidesa de desig a la fruita
i hem colgat en el somni la llavor d'ideal.*

*Fou caprici dels déus o fallida humanal?
Fou engany de l'atzar o benésser en fuita?
Fou, gelós del demà, el present que s'acuita,
o un mal son errabund de la tija pairal?*

*El reialme advingut — ploradissa d'albat —
no begué en les arrels la saó del passat,
ni nodrí de futur el seu repte a l'aurora.*

*S'abeurava en un gorc de celatges mesquins,
i oblidà l'ample gest de xuclar els confins
i, del múltiple clam, fer la veu redemptora!*

Senyors Acadèmics: Voldria dir-vos alguna cosa
que no desmereixi de vosaltres i de la dignitat d'aquesta
Acadèmia, i em faig il·lusions que si com a poeta em
conferiu la vacant d'un poeta, potser el ressò del vers
elevant el despullament redemptor a la certesa de la
immortalitat. Aquest és el simbolisme del Poema Jor
que em permeto d'oferir-vos com el meu reglamentari
Discurs d'entrada.

JOB

Esfera del rellotge als ais del temps
la rosa que s'esfulla, adés fullada,
a la mercè dels vents de jocs extrems.

Vibràtil d'un alè que fou petjada,
l'agulla d'atzavara fa senyal
del pas fugaç al cor de l'alenada

i fibla l'un i l'altre extrem igual,
esbalandrat o presoner, a mida
d'horaris que són cendres de fornal.

Fornal de l'esvoranc a la ferida
on fa dormida el somni de Jacob
escala, amunt i avall, de l'embranchida

de llàgrimes i rou en mel d'arrop.
Alat i esperançat, el seny provecte,
hi flecta els seus ressons al nom de Job.

En terra d'Hus visqué. Baró perfecte
i dreturer, fou temerós de Déu;
el seu capteniment senyà el respecte,

ben vist de tots i a tots el que fos seu
amb el folgat govern d'hisenda i casa,
que ser-ne cap no li sabia greu.

Els fills casats, de la mateixa brasa,
n'havien tret l'escalf de llur caliu
i els gendres com els fills, que amor bé casa

parelles amb la flama del seu niu
on cada espurna advera la constància
una i diversa, que no es contradiu,

afany i cura, do zelós de l'ansia,
l'esbargiment d'avui a l'endemà
i sobreix, el cor, de l'abundància

de tots els dies d'igual tarannà
quan Déu ha fet, del seu Esguard, el sostre
pacífic del bon viure casolà

i aquesta pairalia, rostre amb rostre,
dins l'Esguard deturat s'hi troba bé,
acompliment joiós del Parenostre,

ahora casa i temple i a recer
de gent de mal consell i de bursada
quan es desdona l'ombra del llorer.

Així, Satan, un dia, a la tornada,
burxeta rondallaire de mal giny,
distreu, ni que li valgui fer marrada,

el rumb de sempre per un altre guiny
i Déu permet que el Pacient acori
sense posar-li mà, amb el seu enginy

esdevenint-se'n que tot fos desori
ruïnes i trasbalços, Job retut,
a casa vostra, com si l'adjutori

de l'ordre provident a la virtut,
als dons de Déu hagués tornat revessa
l'argila de la vostra rectitud.

Mes, vós, a enaltir Déu us doneu pressa:
«Jahvé m'ha pres el que em volgué donar;
»nom de Jahvé, de la lloança vessa».

«Si nu la meva mare em va infantar,
»prou saps, Senyor, que de les meves sobres,
»nuesa a penes, collirà ta Mà

»les gràcies que del no res et cobres
»en eixarmar el solc eixarreït
»matoll a l'ombra de les meves obres».

Juguesca de Satan: Un altre envit
Déu li permet, que fa, de Job, carronya,
abandonat de tots i sense llit.

Des de la testa als peus, cobert de ronya;
el cos la pellerina d'un codony
de pus on fan la por i la vergonya

la partió podrida de l'engrony
que amb la mateixa esposa l'enemista,
rebuig de malendreços a l'enfony

llençat amb imprecació egoista:
«—More't d'una vegada al teu femer
»indret a posta de tan mala vista».

«—Com una folla m'has parlat, muller,
respon el Pacient —«Déu fa balança
»i dóna, amb justa mida, el mal i el bé».

Assabentats de tanta malaurança
els tres amics esqueixen llur mantell,
dòl de set dies a la conhortança

dels passos guiadors fins a prop d'ell
del qual, si s'ha perdut la fesomia,
en queda la figura del flagell

a la silenciosa companyia
estemordida que li fa costat,
universal ressò de l'elegia,

oh plany de Job a tots comunicat,
enllà dels dies des de la cavorca
que fou tribuna del vostre debat.

Avui, com aleshores, ens és orca
la terra; i, per als nostres gastaments,
sinó el rostoll de la fatiga eixorca

no granaran els vostres arguments,
amics i consellers de la ribalda
de Job quan en siguéreu confidents.

Però la fe, també, com Job, ens malda,
paraula viva sense rescalfolls,
nodrissa i mare, alletament i falda

a l'aixopluc del temps i els seus rombolls
certesa i esperança on fa dormida
l'Amor dins el bressol d'ambdós genolls.

Avui ressona encara en nostra vida
el bleix percucient del vostre plany
tan fort de sotragada i de sentida

que sembla d'ara, no vingut d'antany
i com si, de la veu que en fa represa,
de molt abans, en fóssiu torsimany.

S'escapa el temps i corren, per la fesa
del plor, les torrentades del bramul
i, a l'ai de la ferida llavi-fesa,

les llàgrimes són, Job, el nostre indult
on jutge, Déu, ensems i testimoni,
ens renta de les baves del Taül

com, vós, de la juguesca del dimoni,
humiliat-siguéreu enaltit
i retornat al vostre patrimoni.

L'argúcia, quan feia de vestit,
no val la nuditat de la justícia;
ciència del vent, infles el pit,

però l'exemple, soledat propícia,
del pare del sanglot, enlaira altar,
femer del dubte, el jaç de la immundícia

i encara que el gemec ens sigui el pa
del nostre nodriment, dolors i penes,
si passen, de la nostra, a vostra mà,

seran comptades, vàlides ofrenes,
justificació, Job pacient,
d'Adam rejuenit en nostres venes

i saciat en el penediment
de guisa que, el perdó, la fam eructa,
senyora i confident del sofriment,

escreix de soledat a la conducta,
fecunditat en creu com en el tron,
Jahvé, cimal i seny del teu reducte.

A vós, com a nosaltres, Job, la son
prengueren els fantasmes de la febre
i ens fou guardat respir al darrer son

per l'hàlit d'un esquinç de la Tenebra
a l'hora que Jesús restituís,
TOT CONSUMAT, en cloure la palpebra,

la llum del primer dia al Paradís
i l'aliret postrer de la natura,
desfigurats i amb el posat alís,

assenyalés, oh mort, a la figura,
la vertical i redrecés la por
amb rescabament de formosura

l'endemà de la tribulació,
quan: —D'on vindràs?— pregunta la sospita
i responem, segurs del vol guió:

—Del viarany on ha plantat la fita
la certitud plorosa de David,
rebrotés que en som, i on la fe d'ell palpita

i l'INRI empara, desempar i crit
reial, l'espiga, soledat del lliri,
senyera d'esperança al seu convit—.

Ploreu i gemegueu, Job. El saltiri
concerta el vostre acarament escríu
i la frisança d'ales del martiri,

dels braços de la creu, fa l'entrelluu,
a mida d'horitzó, al replà d'escala
i pas al més enllà de cadascú;

trionf de l'abraçada, honor i gala
de l'eco al PER QUÈ M'HEU ABANDONAT?
i batec nou de punta a punta d'ala.

Arriba al Teu reialme, Veritat,
l'alè de l'esbarjor damunt l'espoli
i atia el buf que animi, llibertat,

diàlegs; no disputes, i consoli
com el de Job (i no els amics) l'avés
de pols a l'aureola del Teu soli.

Pressentiment encès al desavés
del càstic de la pols que Adam fatiga,
hem vist adés, veiem i veurem més

cada sepulcre esdevenir l'artiga
i els ossos calcinats l'adob del fang
on cendra i pols han de granar l'espiga.

Enlaire el cos! Cenyiu-vos, Job, el flanc,
salteu (iguals com vós, nosaltres) l'ombra
baldada i el podrimener estanc!

Autèntic, vós, damunt el munt innombre
dels histrions xerraires del fatic,
ens sigui el salt après de vós, l'escombra

que deixi nets alens de l'homenic
i ofegui les raons dels predicaires
i els dubtes disfressats de l'enemic.

Prenem, justiciers, daler als desaires
i el ròssec de la flama al nostre salt,
del que fou càstig, afinats els caires,

ens paga el dol de viure amb bon jornal
per tal com la maurada podridura
ens glorifica argila del fangal.

La fe de Job ens ha tornat figura
quan del ressò de la discussió,
llegenda al traç d'una caricatura,

som corregits perquè vencem el no
i entre capteniment i recompensa
vigila el sí perfet l'equació

que ni un trèmolament es quedi sense
benmereixença al seny estricte ni,
al veredicta, calgui més defensa.

El Temaní, el Suhí i el Namaní,
rabegen llur conhort en l'improperi
com si Jahvé sigués vostre verí,

Job contradit per l'aspre ministeri
de llurs paraules; i, si el vostre seny
ferit, necessités roent cauteri.

Mes vós, i amb vós, nosaltres, al bagueny
dels nostres dies com la llançadora,
teixim la confiança amb el disseny

de providents alens i ens són penyora,
sumats a la promesa d'Abraham,
somsrisos d'un desvetllament d'Aurora

en solidaritat de Crist i Adam,
desfeixugats de l'atrabiliari
humor que entenebria el nostre clam.

Déu no replica, fent-se l'adversari,
si rega, perquè ombregin nostre bleix,
arrels de creu al crani del calvari

i pren, de la justícia, l'esqueix:
Cada sentit un tany de cada plaga,
la pena del pecat paga amb escreix.

Encara avui els rèdits de la paga,
en invocar vostre record, collim,
oh Job provat, on Déu mateix amaga

la pregonesa del seu just discrim
i el nostre besllumeig des de l'abisme,
albira, l'insondable, dalt del cim.

Ha redimit, gangrena, el teu lluïsmè,
l'estol dels testimonis benastrucs,
fills de la Llum, en flama del proïsmè;

i els que volgueren apagar-ne els llucs,
des del primer al darrer llarga cadena,
moriren devorats al jaç dels cucs.

Vestigis impotents de la gangrena,
Agripa, Antioc, Maximinià,
perseguidors de la mateixa mena.

¿Què en resta, d'aquell urc, Valerià?
¿On ets cupiditat d'aquella fúria
quan el tresor volies rampinyar?

A la requesta de la teva injúria,
afilerà, la púrria, l'avenç
de l'esplendor discriminada espúria.

La processó dels pobres de Llorenç,
encunya el fang contra moneda falsa
i, avui encara, no hem sumat el cens.

Gresol de l'or çquè hi fa la mort si els alça,
innúmera, la flama, del manyoc
i el crepitar vital el món trasbalça?

Pluja d'estels, la cendra d'aquell foc,
en èxtasi de llàgrimes rebrota
i els ais fugassos que li feien lloc

de cada estel han destil·lat la gota
a l'Evàngeli, terra; i full per full,
del rou del cel ets amarada tota.

Caigueren les corones de l'orgull
amb l'àngel que, en el vol, perdé la passa.
Mirada ran de terra, l'ataüll

has retrobat a mida de carcassa;
te'n fa regal de llàgrimes la Fe
i amb titil·leig d'estels les acompassa.

Humiliats, no han preguntat perquè
els vianants de la corrua abrupta
i, embolcallats de cel, amb la mercè

espurnejant on s'esvaeix el dubte,
encenen les tenebres de la nit,
Amor, amb lluminària incorrupta.

Fins a nosaltres transferiu delit,
hereus de la riquesa i llurs clavaris;
Camil; Joan de Déu, acuita el crit

dels pacients, germans hospitalaris,
les ales de la certitud de Job
damunt de les protestes i els desvaris.

I, les raons del cor, a tot estrop,
prevalen contra la raó barjaula.
Cada batec, Jahvé, respon al cop

del Teu Judici que les emparaula,
Verb contra veus silenciades, tresc
en clara llibertat de la paraula.

No libaran cap eco pedantesc
acords de Job i Pere en igual dita
sinó la meravella de Francesc

i els tres companys dins de la qual palpita
aquell: *Es bo de viure al Teu Cimal*
on l'abraçada basteix tenda i fita

i, l'èxtasi, aixopluga, del bassal,
que et basti el que pressents a fer de ciri,
desembenat de boira, esguard mortal.

Al vostre, Job, el rou sigué colliri
de l'esperança en els debats postres.
Veiéreu fer-se dia al cementiri;

el sol niuat al vostre jaç de fems
i alens de joia en flàma a la requesta
de la certesa l'endemà del temps

respirador en mates de ginesta
amb la corona dels esbarzerars,
a cada punxa la gerdor xalesta

del plor als calzes que li són altars.
Heu vist les orenetes abeurades
al llagrimaig innombre dels pesars;

oireu rossinyols fer llurs cantades
a les cinc plagues de la passió
i refilar llur cant les tres passades

dels bots del cap de Pau percuridor
en triple testimoni indesistible
de la grandesa triple del Senyor.

al dit del qual, indicador terrible,
Job, ha respost: —Present!— el vostre esglai
i del mateix senyalament que us fibla,

sofrença, pensament i amor de l'ai,
com Pau retut, cerqueu la vostra ajuda
en el gest fit que no es repeteix mai

i a penes el trontoll de la caiguda
estabornia el cap, la voluntat
redreça els membres atuits; escuda,

llampats divins, el vostre apostolat
i us senya els llavis i la gargamella
la cicatriu del llamp, realitat

del solc a la llaurada de la rella
obedient al pla de la Salut,
justícia de Déu dins la clivella

pacífica del gaudi a l'actitud,
humana sembra de la obediència
de fruits de vida en lletra d'Estatut.

Iguala, Job, la vostra vehemència
turgent, el portantveu dels cristians
si, per l'afany, heu merescut clemència.

Demà i endavant sempre, com abaïs,
els homes del teu plany som els manobres
i ens treballem, Dolor, amb nostres mans.

Així, com Job, valuaran, les obres,
justificacions de cadascú,
savis i llecs iguals i rics i pobres;

i Déu, bon pagador al cent per u,
clou el judici, President, i falla
discursos dels amics i d'Eliú

fiscal dels tres en la verbal baralla.
Sentència de Déu, l'Alè que ens feu,
és rejuveniment i no mortalla.

«Entrat a les reserves de la neu,
»contra el maligne, a l'hora de la lluita,
»¿amb quin delit respire sinó el Meu?

»¿Qui al Meu Combat, compartidor, t'acuita
»en fer-te, Pacient, el meu suplent,
»legionari meu, no a correquita?»

Pregunta Déu i el nostre acatament
(silenci humà, sentència infinita)
afirma en Job el nostre aclariment,

nosaltres, cadascú, com el servita;
i l'ordre de la Llum, sense escorcoll,
ahora que afligeix, ens delimita.

Pau al diluvi tèrbol i al borboll
tumultuós de plors i de revolta.
Redreces, iris, el feixuc trontoll

i, estola d'abraçada, nostra absoluta,
als braços de la Creu difon l'Alè,
volada del perdó, en la giravolta,

retorn de la coloma de Noè
a l'arca, i, amb l'instint de la dreuera,
al niu d'espines que et corona, Fe:

Al bec el brot novell de l'olivera.
acord de Pare i Fill i d'Esperit,
ombreja, Pacient, la vostra espera

i acull, de Vós o nostre, igual neguit
dins l'aixopluc de l'ombra que dilata,
als quatre vents, la palma del resquit.

Amb Vós participem a la prorrata,
guspises de la cendra, pols i boll,
i enlairen a Jahvé la nostra oblata

les plèiades cenyides en manoll,
zodiàc al damunt de les fatigues
corona d'altitud al teu rostoll,

rescat, per a la sembra, a les ortigues
del camp on expandeixes, Caritat,
una fecunda plenitud d'espigues.

Odres del cel, vesseu-nos, retornat,
l'afany de Job amb nostre plô a la terra
que pugui, Déu, lloar nostre combat;

i, si al maligne hem feta bona guerra,
sigui, la mort, victòria, no frust,
ajust apel·latiu que ens dessoterra,

firma de Creu amb rúbrica de Just.

LAUS DEO

CONTESTACION

POR EL ACADÉMICO

DR. D. PEDRO FONT Y PUIG

Señores Académicos:

Nos conocimos López Picó y yo en la clase de Lengua y Literatura griegas, expresión del alma de aquel pueblo que para todos los de Occidente abrió los caminos de la verdad sistematizada y de la realización reflexiva de la belleza; de aquellos caminos López Picó ha andado por el de la Poesía; yo, predominantemente, por el de la Filosofía y la Psicología; pero por las vías de la Filosofía se columbran horizontes de Poesía, y de otra parte la obra poética de López Picó ha abundado siempre en elevación filosófica y en penetración psicológica: una amistad cordial desde la primera juventud y también comunidad en los campos del espíritu conferen, pues, pertinencia al acuerdo de esta Real Academia de que sea yo quien trace el esbozo de la personalidad del recipiendario y en nombre de la Real Academia contéste su discurso.

Graduado con la calificación de Sobresaliente en nuestra Facultad de Filosofía y Letras; Premio universitario en el Centenario del Quijote en el año 1905; funda y dirige desde 1915, ejercitada ya su pluma en otras publicaciones periódicas, *La Revista*, cuyas páginas fueron testimonio constante durante largos años de que la cultura catalana ni estaba indotada de delicadeza y primor, ni era hosca respecto de las otras culturas; Premio Fastenrath de Poesía en los Juegos Florales de Barcelona de 1929; Miembro del «Institut d'Estudis Catalans», desde 1933; Presidente de la Sección de Literatura del Ateneo Barcelonés en el mismo año; Premio Folguera de Poesía en 1934.

Sus obras, o mejor, su obra poética:

Turment-Froment. - Poemes del Port. - Amor, Senyor. - Espectacles i Mitologia. - Epigrammata. - L'Ofrena. - Paraules. - Cants i Allegories. - L'Instant, Les Noses i El Càntic serè. - Les absències paternals. - El meu pare i jo. - El Retorn. - Popularitats. - La Nova Ofrena. - Les Enyorances del Món. - Cinc Poemes. - Elegia. - Invocació secular. - Jubileu. - L'Oci de la paraula. - Meditacions i Jaculatòries. - Carnet de ruta. - Salutacions d'arribada. - Represa de la Primera Ofrena. - Epitalami. - Entre els Ocells i els Angels. - Assonàncies i Evasions. - Museu. - Variacions líriques. - Epifania. - Almanac de les Muses. - Seny. - Dístics i Cançons. - Excèlsior. - Senderi barceloní i Galanies del temps. - L'Escreix. - Les Ales dels dies. - Cura de repòs. - Via Crucis. - Dates benignes. - Mirallet d'artistes. - Nuesa. - Evanescència i somris. - Caramelles al seny. - Novenaris dels mésos. - Bones Festes de la Mare de Déu. - El Rellotge inefable. - Lloa, Zodíac i Triomf de Barcelona. - El Concert de les canyes. - Requiem. - Fulls volanders. - Marginals. - La Platja de l'Oci. - Brises de la Maduresa. - Intermezzo mallorquí. - Jocs de llum. - Te Déum. - L'Abellar de la flama. - Tardanies i Celística. - Pax. - Miniatures inicials. - Músiques i bleix. - Idea i Figura. - Silabeigs nadalencs. - El ròssec de l'adéu. - No res i una mica més. - Estances. - Els noms del somris. - Magníficat Montserratí. - Les dues cares del temps. - Als Macabeus. - Domassos als balcons del cel. - Les Vacances del Poeta. - Les Cendres del boll. - El Diamant del silenci. - La casa i els amics. - Les Dominiques de l'Any Litúrgic. - Maria Assumpta. - Fragilitats.

Aunque escritas en prosa, integran también su obra poética las siguientes publicaciones:

Moralitats i pretextos. - Dietari espiritual. - Entre la crítica i l'ideal. - L'home del qual es parla. - L'endemà de cada dia. - Lleures barcelonins. - Fulls d'Almanac. - De les Mil i una nits. - Butlletins del temps. - A contra claror del seny. - Lleures del pensament. - A mig aire del temps.

Traducido al castellano, al francés, al italiano, al inglés y al alemán; y aun la lengua latina, con elegante maestría manejada, rindió su tributo de majestad a *Maria Assumpta*, con la cual López Picó alzó el vuelo al llegar a sexagenario.

Juan Maragall en su artículo «El derecho de hablar», muestra que uno de los mayores males que han padecido las Letras, y a través de ellas los hombres, es que el hablar o el escribir sea una profesión con fin económico anejo. López Picó desde muy joven buscó por otras vías los medios que la vida material exige. De esta suerte su poesía ha permanecido siempre señora, sin servidumbre ni adulator halago del gran sector de público cuya capacidad de meditación ha sido absorbida por los negocios, y cuyo escaso gusto nativo ha sido todavía estragado por las chabacanerías que el mercado teatral o de otros géneros literarios le presenta.

Fe y sentimiento lanzan las composiciones poéticas de López Picó en un ramillete que si alguien me preguntara cómo es, no encontraría yo mejor manera de describirlo que las palabras con que empieza la vigésima de sus estrofas de *Maria Assumpta*:

Perfum i vol i cant.

En la obra de López Picó nada hay suelto; todo es continuo, porque todo lo ha contemplado y sentido en

la luz y en el amor del Uno y Eterno; una tristeza prócer, como consciente del noble origen y fin del alma; impregna su obra poética, pero tristeza a la cual la Esperanza impone medida que se desenvuelve en serenidad de fondo y en sobria elegancia de ritmo.

El ha sabido hallar entre los despojos del dolor los pergaminos de la estirpe humana; por ello hoy ha ofrendado a esta Real Academia este rosal que tiene sus raíces en las miserias en que fué abismado Job, su tallo con espinas depuradoras y sus flores en la doctrina de que es por diversos fines que nos aflige Dios con males, dentro de cuya diversidad no tenemos poder mental ni moral para discernir cuál es la causa en un caso determinado, pero que ante los males el deber de la resignación va acompañado de la seguridad de que Dios provee con ellos a nuestro bien, y que, como dice el poeta con bellísimas precisión y concisión:

*Sentència de Déu, l'Alè que ens féu
és rejuveniment i no mortolla.*

En nombre de esta Real Academia deseo al recipiendario que por muchos años los sazonados frutos de su madurez sean alentados por este «rejuveniment» que estamos obligados a sentir espiritualmente cuantos no queremos mentir al decir al pie del altar:

Ad Deum qui lactificat juventutem meam.